

พระพุทธศาสนา

กับ

ไสยศาสตร์

พระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตญาโณ)

วัดบวรนิเวศวิหาร

รวบรวม เรียบเรียง

กองทุนไตรรัตนานุภาพ

เพื่อการศึกษา การเผยแผ่ และการพิทักษ์ความมั่นคงของพระพุทธศาสนา

พิมพ์เผยแผ่เป็นธรรมบรรณาการ

พุทธศักราช ๒๕๔๑

พระพุทธศาสนา กับ ไซยศาสตร์
พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตณาโณ)
รวบรวม เรียบเรียง

พิมพ์ครั้งที่ ๑	ธันวาคม ๒๕๔๐	
กองทุนไตรรัตนานุภาพ		๑,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๒	กรกฎาคม ๒๕๔๑	
กองทุนไตรรัตนานุภาพ		๒,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ พริศวิการพิมพ์

จารุพรรณ วันทนทวี ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พุทธศักราช ๒๕๔๐

๑๘๔/๑๐ ถาดพร้าว ๘๗ บางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทร. ๕๓๕-๘๖๓๒

คำปรารภ

สืบเนื่องมาจากได้รับอาราธนาจากสถาบัน **นิด้า** ให้บรรยายเรื่อง **พระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์** ที่ดูจากแนวโน้มทางสังคมพุทธแล้ว มีการวิพากษ์วิจารณ์กันมานาน ทั้งสนับสนุน คัดค้าน ต่อต้าน วางเฉย บางคนมองพระพุทธศาสนาเป็นลัทธิไปก็มี โดยให้เหตุผลว่าวิถีชีวิตของชาวพุทธไทย มีความโน้มเอียงไปทางไสยศาสตร์มากกว่าพุทธธรรม การถกเถียงกันแนวนี้นี้มีมาตลอดกาลยาวนาน และคงจะมีตลอดไป

สำหรับผู้เรียบเรียงเอง ไม่ค่อยสนใจที่จะถกเถียงเรื่องในลักษณะนี้ เพราะเห็นว่าค่อนข้างไร้สาระ เพราะปกติเรื่องอะไรก็ตามที่นำไปสู่การถกเถียงกัน ตามปกติแล้วจะสืบเนื่องมาจากความยึดมั่นถือมั่นในลักษณะที่ไม่ยอมปล่อย การถกเถียงเรื่องลักษณะนี้จึงออกมาในรูปของ

การถกเถียงกัน เพราะถกเถียงกันจึงต้องพยายามจะเอาชนะกันและกัน เมื่อต้องการจะชนะก็ต้องหาวิธีทำลายฝ่ายตรงกันข้ามกับตน และปกป้องคุ้มครองฝ่ายตนเอง สภาพจิตจะออกมาในรูปของความอยากชนะ ความกลัวแพ้ ความโกรธคนคัดค้าน อากาธสำรวมระวังจะคลายลงกลายเป็นความรุนแรง การเกาะกลุ่มแบ่งแยกกัน และมักจะจบลงที่ทำลายสามัคคีธรรมที่จำเป็นต้องมีในหมู่คณะ

อย่างไรก็ตามเมื่อมีการอาราธนามาเป็นทางการ และเห็นว่าท่านผู้รับการอบรมเป็นข้าราชการระดับนำในหน่วยงานของแต่ละท่าน กอปรกับเป็นประเด็นซึ่งน่าจะหาจุดเด่นที่เป็นประโยชน์ ในการสร้างหลักร่วมทางความคิดตามหลักการมองสิ่งทั้งหลาย จากโครงสร้างของพระพุทธศาสนา ที่แสดงถึงพัฒนาการทางจิตจนเข้าถึงความจริง ตามสมควรแก่ฐานะนั้น ๆ

การมองระดับที่นำไปสู่การปฏิบัติสำรวจระดับศีล เป็นการมองในระดับสามัญ การยอมรับความจริงตามที่ยึดติดกันว่า อะไรเป็นอะไร ใครเป็นใคร แล้วยอมรับนับถือสถานะของคน สัตว์สิ่งเหล่านั้น โดยไม่ล่วงละเมิดสถานะของเขา

การมองระดับธรรมปฏิบัติ เป็นพัฒนาการทางจิตที่ยังถึงความจริงอีกระดับหนึ่งคือเห็นว่า ในความเป็นจริงแล้ว

ชาวโลกทั้งผองล้วนพี่น้องกัน ต่างคนต่างเป็นผู้อาศัยโลกด้วยกัน พร้อมทั้งจะสร้างมิตรสัมพันธ์ฉันญาติมิตร เกื้อกูลกันตามสมควรแก่ฐานะ กาล โอกาสที่จะทำได้

การมองระดับปัญญา เป็นพัฒนาการทางจิตที่เข้าถึงความสมบูรณ์ ไม่สนใจว่าใครเป็นใคร อะไรเป็นอะไร เพราะในความเป็นจริงที่แท้จริงแล้ว โลกทั้งปวงเป็นเพียงมายา ไม่มีของเรา เราไม่ได้เป็นอะไรจริง เพราะไม่มีตัวตนที่แท้จริงสำหรับใคร อะไรทั้งนั้น

การมองแนวปัญญา คือทำอย่างไรจะหาประโยชน์จากสิ่งสัมผัส โดยใช้สิ่งนั้นเป็นเครื่องมือในการนำจิตเข้าสู่ความจริงในสิ่งเหล่านั้น

ที่สำคัญคือ เมื่อตนเข้าถึงความจริงที่แท้จริงแล้ว จะมองคนที่ยังไม่ถึงความจริงอย่างตนด้วยความ เมตตา กรุณาตามลำดับการเกิดของ **พระพุทธคุณ** คือ **ปัญญา บริสุทธิ์ กรุณา**

หลายปีมาแล้วได้รับอาราธนาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้บรรยายเรื่อง ความมหัศจรรย์ในพระพุทธศาสนา คนฟังล้วนเป็นนักวิชาการ แม้นคนฟังประมาณ ๔๐๐ คน แต่เห็นว่ามัน ๑ จะได้พูดเรื่องแนวนี้สักครั้ง จึงได้ตกลงทำเป็นเอกสารประกอบการบรรยายที่ค่อนข้างพิสดาร ปรากฏว่าได้ประโยชน์มาก จากบัดนั้นเป็นต้นมาเอกสารชุดนั้นมีการตีพิมพ์เผยแพร่กันอีกหลายครั้ง

ในคราวนี้จึงเกิดความคิดในแนวเดียวกัน นั่นคือ แม้นคนฟังจะไม่ถึงครึ่งร้อย แต่ควรจะทำเป็นเอกสารประกอบคำบรรยาย เพื่อแจกแก่ท่านสาธุชนที่สนใจ แต่เพราะหัวข้อที่กำหนดให้พูดเฉพาะประเด็นของพระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์ โดยให้เวลาไม่มากนัก จึงจับเอาลักษณะของไสยศาสตร์ เฉพาะที่ปรากฏในพระไตรปิฎกมาศึกษาหาความเข้าใจกัน ในขณะที่เดียวกันฝ่ายเจ้าหน้าที่ได้กำหนดกรอบของเรื่องได้ขยายความออกไปถึงเรื่อง อิทธิ ฤทธิ อภินิหาร ปาฏิหาริย์ มีไม่น้อยที่เป็นการตั้งประเด็นขึ้นใหม่ แต่เมื่อตั้งมาก็นำมาขยายต่อไปข้อความไม่ให้ยยะพิสดารออกไป เพราะมุ่งเน้นระดับประกอบการบรรยายกับผู้ฟังระดับนักบริหาร ที่แต่ละท่านย่อมมีประสบการณ์ตรงกันตามสมควร ด้วยมุ่งหวังว่าเอกสารฉบับนี้คงจะสามารถช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ปรับใจยอมรับนับถือสถานภาพของเพื่อนมนุษย์ตามที่เขาเป็น มีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองจากกระแสของไสยศาสตร์ จนสามารถเข้าถึงความเป็นพุทธ อย่างน้อยในระดับของ อุบาสกรัตนะ อุบาสิการัตนะ ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงคุณสมบัติของท่านเหล่านั้นไว้ ๕ ประการ คือ

๑. เป็นผู้มึศรัทธา ความเชื่อมั่นในพระพุทธคุณ กฎแห่งกรรม ตนเอง
๒. มีศีล สำรวมระวังรักษากาย วาจาของตนให้เรียบร้อยดีไม่มีโทษ
๓. ไม่เชื่อถือมงคลตื่นข่าว คือเชื่อกฎแห่งกรรม อันเป็นกฎแห่งเหตุผล ไม่

ถือมงคลตื่นข่าวอันไม่อาจหาช้อยุดิด้วยเหตุผลและความดี

๔. ไม่แสวงหาบุญที่ตั้งแห่งบุญนอกหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

๕. แสวงหาเขตบุญ เหตุให้เกิดบุญ ที่ตั้งแห่งบุญตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

ในนามกองทุนไตรรัตนานุภาพ เพื่อการศึกษา การเผยแผ่ และการพิทักษ์ความมั่นคงของพระพุทธศาสนา

ขออนุภาพแห่งคุณพระศรี รัตนตรัย ได้โปรดคลบบันดาลอภิบาลรักษาให้ทุกท่านที่ได้รับเอกสารนี้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมอันเป็นกุศล ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนไตรรัตนานุภาพ ได้ประสบความสุขกายสบายใจปราศจากทุกข์ โศก โรค ภัย มีความเจริญงอกงามในธรรม อันพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงไว้ดีแล้วตลอดกาลเป็นนิตย์ เทอญ

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตญาโณ)

ผู้ดำเนินการของกองทุนไตรรัตนานุภาพ

ธันวาคม ๒๕๔๐

พระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์

แม้ว่าประเทศไทยจะมีการยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติสืบต่อกันมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม แต่การเข้าถึงวิถีพุทธธรรมของคนไทยกลับมีไม่มากนัก ที่เป็นเช่นนี้อาจจะสืบเนื่องมาจากเหตุหลายประการ แม้เราจะมองไปที่ศาสนิกเหล่าอื่น ในส่วนอื่นของโลกก็ปรากฏผลเป็นเช่นเดียวกัน คือศาสนิกที่นับถือศาสนานั้น ๆ สามารถเข้าถึงศาสนธรรมในศาสนาของตนได้ไม่สูงนัก ซึ่งตรงกับหลักที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ว่า

คนส่วนน้อยเท่านั้นที่ขึ้นฝั่งพระนิพพานได้ คนส่วนมากจะทำได้เพียงเลาะ ๆ ฝั่งไปเท่านั้น

จากการที่ศาสนิกในศาสนาต่าง ๆ นับถือศาสนา กันตามประเพณีส่วนหนึ่งและค่อนข้างมากนี้เอง ทำให้วัตถุประสงค์ของศาสนานั้น ๆ โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาจึงมีคนที่บรรลุผลในชั้นสูงได้น้อย จนมีคนไม่น้อยพูดกันว่าชาวพุทธนับถือศาสนาในรูปของ พุทธปนไสย หรือ พุทธแอบไสย หมายความว่า ในความเป็นพุทธนั่นเอง ยังมีการกระทำที่แสดงให้เห็นลักษณะของไสยศาสตร์ปะปนอยู่มากบ้างน้อย

บ้าง จนบางครั้งยากต่อการแยกแยะว่า ในพิธีกรรมเหล่านั้น ส่วนใดเป็นพุทธแท้ ส่วนใดเป็นไสยศาสตร์ ส่วนใดที่มีพุทธปนไสย หรือพุทธแอบไสย การหาความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ ควรทำการศึกษาตามลำดับต่อไปนี้

ไสยศาสตร์ คืออะไร ?

คำว่า ไสยศาสตร์ อาจแปลว่า ศาสตร์แห่งความหลับ ความมืด โดยมองจากพัฒนาการทางจิตของคนที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์เหล่านี้ที่ใครก็ตามมีความคิด ความเชื่อในรูปของไสยศาสตร์ ย่อมสะท้อนกลับไปสู่จิตที่มากไปด้วยอวิชชา ความไม่รู้ ความรู้ไม่จริง อันเป็นอาการของความมืดบอดในด้านเหตุผล สติปัญญาของคนเหล่านั้นมากบ้างน้อยบ้าง

เพราะในแง่ของความเป็นจริงแล้ว โลกเรามีอาการเป็นทวิภาวะ คือ สภาพตรงกันข้ามกัน แต่ไม่ปรากฏร่วมกันในจุดเดียวกันในขณะเดียวกันนั่นคือ ความมืด กับ แสงสว่าง อันเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติธรรมดา แต่ในขณะเดียวกันยามเวลาโพล้เพล้ก่อนค่ำ เวลาฟ้าสว่าง ๆ ตอนอรุณ ไม่ถือว่าสว่างหรือมืดเต็มที่ คนสามารถมองเห็นบางอย่างที่ไม่เล็กนักได้ แต่ไม่อาจมองสิ่งที่ละเอียดได้ อาการเหล่านี้เมื่อมองไปที่จิตคน เราจะพบว่า ภายในจิตของคน สัตว์ ก็มีอาการของความมืดกับแสงสว่างอยู่ และมีอาการขมุกขมัว

อยู่ด้วย เพียงแต่สภาพทั้ง ๓ นี้จะไม่ปรากฏร่วมกันในจุดเดียวกัน ในขณะที่เดียวกันเท่านั้นเอง พระพุทธศาสนาได้แสดงสภาพจิตของคนไว้ว่า ประกอบด้วยรากของความคิด ความชั่วเพียงสองสายเท่านั้น คือ

อวิชชา ความไม่รู้ **รู้ไม่จริง** อันเป็นที่มาของสรรพกิเลสทั้งหลาย **ไสยศาสตร์** เป็นอาการของอวิชชาในระดับต่าง ๆ ที่บางครั้งไม่ถึงกับมืดบอดทีเดียว แต่คงมีอาการขมุกขมัว มองอะไรไม่ชัด

การแปล **ไสยศาสตร์**ว่า เป็นศาสตร์แห่งความหลับไหล หลงไหล เลื่อนไหลไปตามกระแสของความไม่รู้ ความเขลา จนกลายเป็นความขลาดกลัว หากมืดมากอาการจะหนักไปทางความโลภ ความหลงจัด ท่านเรียกว่า **ไสยดำ** มักจะเข้าไปในทางทำลายล้าง หรือมุ่งตอบสนองความต้องการของตน พวกตนเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันหากอาการของความหลงจางไปพอสมควร **ไสยศาสตร์**นั้นเองจะถูกใช้ไปในทางช่วยเหลือคนอื่น สร้างสรรค์ พัฒนาต่าง ๆ เรียกว่า **ไสยขาว** เมื่อเรามองจากจุดนี้จะเห็นได้ว่า トラบไตที่คนยังไม่บรรลุโสดาปัตติผลเป็นพระโสดาบัน การกระทำของเขาบางอย่างหาได้หลุดรอดไปจากคำว่า **ไสยศาสตร์** ไม่

กรอบของคำว่า **ไสยศาสตร์** ท่านให้ความหมายไว้ว่า คือ **ไสยเวท** (**ไสยศาสตร์**) **วิชาไสย** **ไสย** คือลัทธิอย่างหนึ่ง

ที่สืบเนื่องด้วยเวทมนตร์คาถา ซึ่งว่ากันว่าได้มาจากอินเดีย จากประเด็นนี้ทำให้เราเห็นว่า การกระทำที่มีลักษณะของ ไสยศาสตร์นั้น สืบเนื่องมาจากคัมภีร์พระเวทของพราหมณ์ ที่มีความเป็นมาก่อนพุทธกาลนานไกลคือ ไตรเพท ตามความเป็นจริงแล้วน่าจะมี ๓ คัมภีร์ แต่จากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง มีการต่อสู้กันเองบ้าง ต่อสู้กับคนอื่นบ้าง อย่างเรื่อง รามเกียรติ์ เป็นการต่อสู้กันระหว่างอารยัน กับมีลักษณะ มหาภารตยุทธ เป็นการต่อสู้กันระหว่างอารยันกับอารยัน ในการต่อสู้ทั้งสองคราวนั่นเอง มีการใช้เวทมนตร์คาถากันมาก ทำให้คัมภีร์พระเวทมี ๔ เวท คือ ฤคเวท ยชุรเวท สามเวท อาถรรพเวท พระเวทสุดท้ายนี้เอง มีคาถาเวทมนตร์ที่ใช้ไปในเรื่องต่าง ๆ ที่มักหนักไปทางความอยาก ความโกรธ อันแสดงให้เห็นถึงอาการของความหลง ที่อยู่เบื้องหลังการแสดงออกในลักษณะอย่างนั้น และอาการของความหลงนั่นเองคือ ไสย ที่มาแปลว่า นอน หรือ หลับ อันเป็นอาการของความมีดบอดในด้านเหตุผลสติปัญญาบางระดับ ทำให้มีปัญหาติดตามมาจากไสยศาสตร์นั้น ๆ เสมอ แต่เพราะพื้นฐานของคน สัตว์ คือ กาม กิณ นอน กลัว ที่สืบเนื่องมาจากความไม่รู้ คือ อวิชชา เช่นเดียวกันทำให้ความมีเหตุผลเกิดหลังจากได้ทำไปอย่างไรเหตุผลบ่อย ๆ ยิ่งความรุนแรงที่เกิดจากแรงผลักดันของราคะ โลภะ โทสะ คนเป็น ๔ พระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์

อันมากจะอาศัยไสยศาสตร์ เพราะมองไปในแนวของการดล
บันดาล ศักดิ์สิทธิ์ รวดเร็ว อย่างกรณีของขุนแผนต้องการ
กุมารทองเพื่อช่วยเหลือตนเอง ถึงขนาดลงทุนฆ่านางบัวคลี่
ภรรยาของตนกับลูกชายในครรภ์ที่ตนนำมาใช้เพื่อเป็นกุมาร
ทอง

ในขณะเดียวกัน หากพัฒนาปัญญาเพิ่มให้สูงขึ้นจน
สามารถสร้างความสงบแก่จิตแม้ระดับอุปจารสมาธิ หรือบาง
คราวแม้เพียงขณิกสมาธิ คือสมาธิชั่วขณะ สามารถรวบรวม
พลังจิตเสกคาถา ภาวนาให้เกิดผลระดับใดระดับหนึ่งได้
เหมือนกัน

ดังนั้น บางท่านจึงถือว่า ไสยศาสตร์ระดับที่อาศัย
สมาธิอย่างอ่อน ๆ จัดเป็นวิทยาศาสตร์ทางจิต สามารถใช้
ไปในการเจริญคาถาที่มีความเชื่อมั่นมากพอ จนสามารถ
ผลักดันให้เกิดพลังจิตกลายเป็นพลังอำนาจ สร้างสมาธิ
ความเชื่อมั่นแก่ผู้ปฏิบัติได้ ระดับนี้จัดว่าไสยศาสตร์ตั้งอยู่
บนรากฐานของจิต ใครก็ตามที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีวิทยาคม จะ
ต้องผ่านการฝึกปรือด้านจิตมากพอ จนมีความกล้าแข็ง
เข้มแข็ง

เคยสนทนากับเพชรฆาตที่บางขวาง เขาเล่าว่ากว่าจะ
มาทำหน้าที่ได้ ต้องฝึกจิตให้มีความหนักแน่นมากพอที่จะ
เดินไปบนถ่านเพลิงโดยไม่รู้สึกรู้ว่ามีความร้อนก่อน จึง

ไสยศาสตร์ คืออะไร ? ๕

สามารถควบคุมจิตก่อนทำงาน ขณะทำงาน หลังจากทำงานไปแล้ว ถ้าไม่อย่างนั้นหลังจากทำงานไปแล้วจะเกิดความวิตกกังวล หวาดกลัว จนอาจจะกลายเป็นคนมีอาการทางประสาทไปก็ได้

ดังนั้น ท่านจึงบอกว่า หากจิตใจไม่เข้มแข็งมากพอแล้ว ผลแห่งกฤตยาคมที่ตนต้องการจะไม่เกิดผลตามที่ต้องการให้เกิดจากความเชื่อถือแบบไสยศาสตร์ ยังได้ให้ความสำคัญแก่ตัวอักษร ยันต์ พระเวทว่า มีความศักดิ์สิทธิ์ที่จะต้องให้ความสำคัญ มิเช่นนั้นจะไม่เกิดพลังอำนาจทางอิทธิฤทธิ์ เช่นความคงกระพันชาตรี แคล้วคลาด หรือเมตตามหานิยม การให้ความสำคัญแก่คาถา เวทมนตร์ อักขระ มีมากจนขนาดไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือไม่ คนจะต้องเชื่อตามที่ตนได้ศึกษามา และต้องมีการสาธยาย ท่องบ่นอยู่เสมอ

คติตรงนี้แม้แต่การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาก็มีการเน้นย้ำในการทรงจำสาธยายเป็นฐานเบื้องต้น ดังที่ทรงแสดงว่า มนต์มีการไม่ท่องบ่นเป็นมลทิน อักขระคาถาเหล่านี้มีเป็นอันมากที่นำมาจากพระคาถาในพระพุทธศาสนา แต่ท่านใช้ในฐานะอื่น เช่น

อิมฺ พินทุทุกฺปิ กโรมิ เป็นคำกล่าวเพื่อทำเครื่องหมายไตรจีวรเป็นต้นของพระ แต่มีการนำไปใช้ในการ ศุนย์ผี คือ

๖ พระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์

ทำให้ฝึบหายไป ด้วยการใช้คาถาบริกรรม พร้อมกับเอาปูน
ที่กินกับหมากทาลงไปที่หัวฝึบบริกรรมคาถาข้างต้นกำกับ ฝึ
จะหายลงไปในเวลารวดเร็ว แต่การที่ใครจะทำสำเร็จผลตาม
ต้องการหรือไม่ คงอาศัยองค์ประกอบอย่างอื่นอีกมาก

ในกรณีของคนเป็นโรคตาแดง ท่านก็มีคาถาเสก
หมากพ่นให้โรคหาย แต่แปลกที่ท่านให้ท่องคาถาเสกหมาก
ในขณะที่พ่นหมากก็ให้บริกรรมคาถาไป พ่นหมากที่ตบเคี้ยว
ลงไปที่หน้าแข้งของคนป่วย ท่านบอกว่าเพียงครั้งเดียวก็จะ
หาย คาถาที่ใช้บริกรรมกลับไม่ค่อยมีลักษณะเป็นบาลี มีใจ
ความว่า

โอม ตาดำ กูจะพ่นตาแดง พ่นที่หน้าแข้ง ให้มาแดงที่
หัวเข่า เพียงสวหะ สิทธิสวาโหม

คาถาเป็นอันมากที่ไม่ทราบว่าจะแปลว่าอย่างไร เช่น นะ
มะ พะ ทะ นอ กอ นะ กะ อัง สิริ พุทัง นะ สุ นะ อะ แต่บาง
อย่างพอรู้ว่าย่อมาจากอะไร เช่น นโม พุทธายะ หรือ โอม

ไสยศาสตร์ เป็นอิทธิฤทธิ์หรือไม่ ?

คำว่า **อิทธิฤทธิ์** เป็นคำที่ค่อนข้างซ้ำคำ คือ **อิทธิ** เป็น
ภาษาบาลี **ฤทธิ์** เป็นภาษาสันสกฤต แต่เมื่อแปลเป็นไทย
กลับมีความหมายตรงกัน เพราะแต่เดิมนักคนไทยมักแปล
ภาษาบาลีเป็นสันสกฤต เช่น **สตถา** แปลว่า **ศาสดา** เป็นต้น

ทำให้ภาษาไทยมีลักษณะซ้ำความอยู่เป็นอันมาก **อิทธิฤทธิ์**
คือความสำเร็จที่อาจจะเกิดขึ้นได้หลาย ๆ ทาง

กล่าวโดยสรุปมาจากเหตุ ๒ ประการ คือ

๑. **การปฏิบัติทางจิตชั้นสูงระดับ สมาธิ ฌาน สมาบัติ**
อำนาจผลให้เกิดสิ่งที่เราเรียกว่า **อภิัญญา ฤทธิ์** ในขั้นนี้ไม่
เกี่ยวกับคาถาอาคม เช่น ฌานฤทธิ์ เกิดจากการปฏิบัติ
สมาธิจนบรรลุฌานคือ ฌานที่ ๔ แล้วถอยจิตมาอยู่ในขั้นของ
อุปจารสมาธิ แล้วอธิษฐานจิตให้เป็นไปตามในครรลองของ
มโนปรารภนาแห่งฤทธิ์ ผลระดับนี้ท่านเรียกว่า **ฌานฤทธิ์**
ความสำเร็จเป็นผลแห่งฌาน

๒. **ปฏิบัติทางจิตขั้นต้น ๆ** คือ บำเพ็ญสมาธิชั้น
ขณิกสมาธิ คือมีสมาธิบางขณะอ่อน ๆ โดยอาศัยพลัง
ความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ของคาถา เวทมนตร์ ความเชื่อ
มั่นเป็นเครื่องมือในการน้อมนำจิต สร้างพลังจิตให้แข็งแกร่ง
ด้วยความเชื่อ ความเลื่อมใสในคาถา ครูอาจารย์ อักขระ
เวทมนตร์ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมในกรณีนั้น ๆ สามารถ
อำนาจผลเป็นฤทธิ์ คือความสำเร็จระดับหนึ่ง ความสำเร็จ
ระดับนี้พระพุทธรศาสนาเรียกว่า **คันธารวิทยา วิทยาของพวก**
คันธาร หรือ **มณีปุรวิทยา วิชาของพวกมณีปุระ** เรียกมนตร์
บางอย่างว่า **จินดามณี** บางอย่างเป็นการผสมกันระหว่าง
ไสยศาสตร์กับมายากล ท่านเรียกว่า **มายาวี**

๘ พระพุทธรศาสนา กับ ไสยศาสตร์

ดังนั้น เมื่อมองจากประวัติศาสตร์ของไสยศาสตร์ใน
สายของพราหมณ์ ท่านบอกว่าชาวเมืองคันธารราชรัฐและ
พวกมณิปุระ มีความพอใจเลื่อมใสในการใช้เวทมนตร์ คาถา
อาคมกันมาก ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาชั้นอรรถกถาท่าน
เรียกคนที่เป็นนักไสยศาสตร์ หรือนักเวทมนตร์คาถาว่า
วิทยากร จินตามณี มายาวิ ในสังคมไทยส่วนมากมักเรียก
รวม ๆ ว่า หมอ มีความเชื่อว่าคนเหล่านี้สามารถแสดง
อิทธิฤทธิ์บางอย่างคล้าย ๆ กับการแสดงฤทธิ์ของท่านที่มี
ฤทธิ์ แต่มีพลังอำนาจน้อยกว่า เลื่อมใได้ง่ายกว่าอิทธิฤทธิ์ที่
เกิดจาก ฌาน อภิญญา

โดยหลักทางพระพุทธศาสนาจริง ๆ หาได้ปฏิเสธความ
เชื่อประเภทไสยศาสตร์อย่างสิ้นเชิงไม่ แต่พระพุทธเจ้าทรง
แสดงในฐานะเป็นธรรมชาติของคน ที่ถูกความกลัวครอบงำ
ยอมดิ้นรนเพื่อหาที่พึ่งตามธรรมดา การแสวงหาที่พึ่งนั้นขึ้น
อยู่กับความรอบรู้ของคนเหล่านั้นว่า อะไรสามารถเป็นที่พึ่ง
แก่เขาได้อย่างแท้จริง ที่สำคัญคือเขาต้องการที่พึ่งระดับใด
เนื่องจากคนเราแต่ละคนมีความแตกต่างกัน จนยากที่จะให้
เหมือนกันได้ การดิ้นรนเพื่อหาที่พึ่งของคนจึงไม่อาจเอา
ความรู้สึกของใครคนใดคนหนึ่งเป็นเกณฑ์ เมื่อทรงปรารภ
เรื่องความดิ้นรนเพื่อหาที่พึ่งทางใจของคน ตามธรรมชาติ
ของเรารับสั่งเป็นใจความว่า

มนุษย์ทั้งหลายพออุกความกลัวตายคุกคามเข้าย่อม
ดิ้นรนเพื่อแสวงหาที่พึ่ง คนเหล่านั้นไปยึดถือเอา ภูเขา ป่า
อาราม เจดีย เป็นต้น ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกยึดเหนี่ยวทางใจ
ของตน

แต่สิ่งเหล่านั้นไม่เป็นที่พึ่งอันเกษม ไม่เป็นที่พึ่งอัน
อุดม คนที่ถึงสิ่งเหล่านี้เป็นที่พึ่งแล้ว ไม่อาจหลุดพ้นจาก
ทุกข์ทั้งปวงได้

พึงสังเกตว่า สภาพธรรมชาติของมนุษย์ สัตว์ในโลก
ทุกยุคทุกสมัย ส่วนหนึ่งจะมีลักษณะสับสนอย่างนี้และต้อง
เป็นอย่างนี้ให้เห็นเสมอไป ตราบใดที่คนยังไม่อาจขจัดความ
หลงออกไปจากใจได้ แต่การยึดถือสิ่งเหล่านั้นเป็นที่พึ่ง
พำนัก ยึดเหนี่ยวทางกาย ใจ ใช่ว่าจะไม่เกิดประโยชน์อะไร
เลยก็หาไม่ แท้ที่จริงคนคงได้ประโยชน์จากสิ่งนั้นในฐานะใด
ฐานะหนึ่ง หรือหลาย ๆ สถานะเสมอ ข้อที่พระพุทธเจ้าทรง
ปฏิเสธ จึงทรงปฏิเสธใน ๓ ระดับเท่านั้น คือ ไม่ใช่ที่พึ่งอัน
เกษม ไม่ใช่ที่พึ่งอันอุดม คนถึงสิ่งเหล่านี้เป็นที่พึ่งแล้ว
หาอาจหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้ไม่ แต่หาทรงปฏิเสธ
การหลุดพ้นจากทุกข์ไปทุกสถานะไม่ การแสดงออกใน
ระดับใดก็ตามที่ยังเกี่ยวเกาะอยู่ด้วยความขาดเหตุผลใน
หลายระดับ การปฏิบัติเช่นนั้นจะกล่าวว่าหลุดพ้นจาก
ไสยศาสตร์ไปแล้วก็ไม่ถนัดนัก เรื่องนี้เมื่อเราเอาเกณฑ์ทาง

พระพุทธศาสนาเป็นหลักแล้ว ใครก็ตามที่ยังไม่สามารถ
ละสังโยชน์ ๓ ประการข้างต้นได้ ย่อมไม่สามารถยืนยันตน
เองได้ว่า รอดพ้นจากไสยศาสตร์ไปแล้ว

สังโยชน์ ๓ ประการ คือ

๑. **สักกายทิฐิ** ความเห็นเป็นเหตุถือตัวถือตนว่ามีตัว
มีตนมีเรามีเขา จนนำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวก

๒. **วิจิกิจฉา** ความเคลือบแคลงสงสัย ไม่แน่ใจ บั๊กใจ
ลงไปไม่ได้โดยเฉพาะในเรื่องของพระรัตนตรัย

๓. **สีลัพตปรามาส** คือ ถือขลัง ถือศักดิ์สิทธิ์ แม้ว่า
จะเป็นความถูกต้อง แต่กลับมีอุปาทานยึดติดในสิ่งที่ตนเห็น
ตนเชื่อว่า อย่างนี้เท่านั้นถูกต้อง อย่างอื่นไม่ถูกต้อง ได้ชื่อ
ว่าเป็นสีลัพตปรามาสอยู่นั่นเอง

ในพระคัมภีร์พระไตรปิฎก โดยเฉพาะในทีฆนิกาย
สีลขันธวรรค พระพุทธเจ้าทรงจัดความรู้ การกระทำ
ประเภทนี้เรียกว่า เป็น **ดิรัจฉานวิชา** ถือว่าเป็นวิชาที่ขัด
ขวางหนทางแห่งมรรคผลนิพพาน บางอย่างอาจขัดแม้หน
ทางแห่งสวรรค์ คำว่า **ดิรัจฉาน** แปลว่า เจริญทางขวาง คือ
เป็นวิชาความรู้ที่ยังข้องติดอยู่กับโลก หมายความว่าไม่
ปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงเพียงแต่บอกว่า การศึกษา การปฏิบัติ
ระดับนี้เป็นชั้นของโลกียธรรม คือธรรมเนียมชาวโลกทั่วไปที่
ยังมากด้วยกิเลส ประเภทที่เรียกว่า **ปฤชณ** อาการแสดงของ

ไสยศาสตร์ เป็นอิทธิฤทธิ์หรือไม่? ๑๑

คนเหล่านั้นย่อมถูกต้องตามธรรมเนียมบ้าง ไม่ถูกต้องบ้างเยี่ยง
สามัญชนทั่วไปในโลก กรอบของคำว่า ดิรัจฉานวิชาที่มี
ลักษณะของไสยศาสตร์ปนอยู่ด้วย สามารถจำแนกเป็นแนว
ทางดำเนินโดยสรุป ๑๑ ข้อ คือ

๑. วิชาแบบทำนายทายทัก เช่น ทายอวัยวะ ทายนิมิต
ทายอุกบาต ทำนายฝัน ทำนายลักษณะ ทำนายหนูกัดผ้า
 เป็นต้น

๒. แนวรูปแบบพิธีกรรมที่เน้นไปทางขลัง ศักดิ์สิทธิ์
เช่น ทำพิธีเบิกแว่นเวียนเทียน ทำพิธีชดแกลบบูชาไฟ ทำ
พิธีชดรำ ทำพิธีชดข้าวสาร ทำพิธีเติมเนย ทำพิธีเติมน้ำ
มัน เสกเป่าบูชาไฟ ทำพิธีกรรมด้วยโลหิต เป็นต้น

๓. วิชาแนวดูลักษณะ เช่น หมอดูอวัยวะ ดูลักษณะบ้าน
ดูลักษณะที่ดิน นา สวน เป็นต้น

๔. พิธีกรรมแนวปลุกเสก เช่น หมอปลุกเสก หมอผี
หมอลงเลขยันต์ป้องกันบ้านเรือน หมอเวทมนตร์ป้องกันขจัด
พิษร้าย เช่นงู แมลงป่อง ยาพิษ รักษาแผลถูกหนูกัดด้วย
เวทมนตร์ หมอทายเสียงนก เสียงกา ทายอายุ ทางเสียงสัตว์
เสกในรูปคงกระพันชาตรี แคล้วคลาด เป็นต้น

๕. แนวทำนายสิ่งต่างจากตัวของคนรวมถึงตัวคน สัตว์
เสียง เครื่องใช้ เช่น ลายลักษณะแก้วมณี ไม้พลอง ผ้า
ศาสตรา ดาบ ลูกศร ธนู อาวุธ สตรี บุรุษ कुमार กุมารี ทาส
๑๒ พระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์

ทาสี ช้าง ม้า กระบือ โค แพะ แกะ ไก่ นกกระทา เหี้ย ตุ่น
เต่า มฤค

๖. แนวการดูฤกษ์เพื่อประกอบกิจการต่าง ๆ เช่น ฤกษ์
ยাত্রาทัพ กองทัพจะยกออกหรือไม่ ฝ่ายใดจะเข้าประชิด
จะต่อสู้ ฝ่ายใดจะถอย ฝ่ายใดจะชนะ เป็นต้น

๗. พยากรณ์เกี่ยวกับท้องฟ้า อากาศ ดาราศาสตร์
เช่น ทำนายสุริยคราส จันทรคราส นักซ์ตรคราส การเดิน
ของดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ จะเดินทางถูกผิดอย่างไรหรือไม่
ดาวนักซ์ตรจะเดินถูกทางผิดทางหรือไม่ จักมีอุกาบาต ดาว
หาง แผ่นดินไหว พายุร้าย เวลาพระอาทิตย์พระจันทร์ขึ้นตก
ความสว่างความเศร้าหมองของดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ดวง
ดาว ผลที่สืบเนื่องมาจากคราสต่าง ๆ ที่ชาวโลกจะต้อง
ประสบผลจากการตกของอุกาบาต การปรากฏของดาวหาง
ผลกระทบจากการขึ้นการตกของพระจันทร์ พระอาทิตย์ ผล
จากความสว่าง ความเศร้าหมองของดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์

๘. แนวทางการพยากรณ์ ฝนตกมากน้อยแห้งแล้ง ผล
ทางเศรษฐกิจ โรคภัย ความสุข ความทุกข์ อันสืบเนื่องจาก
ความเปลี่ยนแปลงของดินฟ้าอากาศ รวมเรียกว่า โลกายต
ศาสตร์

๙. การให้ฤกษ์เกี่ยวกับงานพิธีต่าง ๆ วิวาหมงคล
อวาหมงคล การเรียงหมอน การหย่าร้าง การเก็บทรัพย์

จ่ายทรัพย์ โขคดี โขคร้าย ให้ยาผดุงครรภ์ การร่ายมนตร์
แนวไสยดำ เช่น ร่ายมนตร์ให้เกิดอาการลึนกระด้าง คางแข็ง
ร่ายมนตร์ให้มีอัส-เท้าสั่น ไม่ให้หู่ไต้ยีน

๑๐. เป็นหมอทรงเจ้าเข้าผี สิ่งที่น่ามาทรงเช่น กระจก
หญิงสาว ทรงเจ้า บวงสรวงพระอาทิตย์ ทำวมหาพรหม ร่าย
มนตร์ ฟันไฟ ทำพิธีเชิญขวัญ

๑๑. บหนบาน แก่บ่น ร่ายมนตร์ขับผี สวดมนตร์ป้องกัน
บ้านเรือน ทำกระเทยให้กลับเป็นผู้ชาย ทำชายให้กลายเป็น
กระเทย ทำพิธีปลุกเรื้อน บวงสรวงพื้นที่ ฟันน้ำมนต์ รดน้ำ
มนต์ ทำพิธีบูชาไฟ ประงยาสำรอก ประงยาถ่าย ยาถ่ายโทษ
เบื่องบน เบื่องล่าง แก้ววดศรีษะ น้ำมันหยอดหู ยาหยอดตา
ยานัด ยาทากัด ยาทาสมาน ยาป้าย ยาตา การทำผ้าตัด
การรักษาเด็ก ใส่ยา ชะแผล

จากหลักฐานที่ปรากฏในพระไตรปิฎกทั้งหมดที่ยกมา
เฉพาะในพระสูตร ๒ สูตรแรกในที่ฌนิกาย เราสามารถมอง
เห็นความจริงของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาหรือศาสนา
อะไรก็ตาม การเผยแพร่ศาสนาจะเป็นเหมือนการไหลบ่าของ
กระแสน้ำ กระแสน้ำได้ไหลผ่านอะไรไป จะต้องชักพา ผสม
ผสานเข้ากันกับสิ่งเหล่านั้น ความเปลี่ยนแปลงของน้ำจาก
ต้นน้ำถึงปลายน้ำจึงมีเป็นปกติธรรมดา การเผยแพร่พระ
ศาสนาหรือแม้การเกิดของศาสนาจะต้องเข้ากันได้กับความ

เชื่อถือต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนหน้านั้นทำให้น้ำในส่วนที่ต่ำลงมา
จึงมีสิ่งปนเปื้อนเป็นธรรมดา ไม่อาจดื่มได้ทันทีอย่างน้ำบนเขา
แต่สามารถใช้อุปโภคได้ทันที ในขณะที่ถ้าจะบริโภคต้องกรอง
กันก่อนตามสมควร ในขณะที่เดียวกันน้ำบนยอดเขากลับมี
ประโยชน์แก่คนน้อยแม้จะเป็นน้ำสะอาดก็ตาม ในขณะที่น้ำ
ซึ่งไม่ค่อยสะอาด กลับสามารถอำนวยประโยชน์แก่คน สัตว์
ได้มากทั้งอุปโภคและบริโภค ในขณะที่เดียวกันเป็นการทำลาย
สติปัญญาของคนในสถานที่นั้นว่า สามารถเลือกเฟ้นหา
ประโยชน์จากน้ำเหล่านั้นได้หรือไม่เป็นสำคัญ

คนเข้าไปสู่ป่าเพื่อหาประโยชน์จากต้นไม้ มิได้หมาย
ความว่าทุกคนต้องการเฉพาะแก่นของต้นไม้เท่านั้น ใครต้อง
การอะไรจากต้นไม้ต้นนั้นก็สมารถหาประโยชน์ได้ตามที่ตน
ต้องการ คนนับถือศาสนาเชื่อว่าทุกคนจะสามารถสัมผัสผล
สูงสุดเสมอเหมือนกัน และเป็นเช่นนั้นทุกยุคทุกสมัยและทุก
ศาสนาในโลก ความเป็นไสยศาสตร์จึงไม่อาจจะแยกขาดจาก
ความเป็นศาสนิกในศาสนานั้น ๆ ได้ แต่ในแง่ของความเป็น
จริงแล้ว ไสยศาสตร์ย่อมแยกจากศาสนธรรมมาแต่เดิมแล้ว

ในขณะที่เดียวกันบางคราวพระพุทธรูปศาสนาก็นำรูปแบบ
ของไสยศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่พระพุทธ
ศาสนา ทำนองเป็นนั่งร้านที่ใช้สำหรับสร้างบ้านในขณะที่บ้าน
ยังสร้างไม่เสร็จ แต่เมื่อสร้างบ้านเสร็จนั่งร้านก็ต้องรื้อไป นั่ง

ร้านจึงเป็นเพียงปัจจัยเสริมในการสร้างบ้าน แต่นั่งร้านหา
ใช้บ้านไม่

ไสยศาสตร์จึงมีลักษณะเหมือนกับนั่งร้านในพระพุทธ
ศาสนาและศาสนาอื่น ๆ นั่นเอง

ความเป็นจริงเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ทางเจ้าหน้าที่ได้ตั้งขึ้น โดยขอ
ให้ชี้แจงอธิบายสืบเนื่องกันไป ซึ่งแน่นอนประเด็นนี้ที่จริงเลย
กรอบของคำว่า ไสยศาสตร์ไปแล้ว สำหรับฤทธิ์บางประการ
และปาฏิหาริย์ ก่อนที่จะชี้แจงประเด็นนี้ ควรทำความเข้าใจ
กับคำ ๓ คำเสียก่อน ตามความหมายที่แท้จริงนั้นคือ

อิทธิฤทธิ์คืออะไร ?

คำว่า อิทธิ แปลว่า ความสำเร็จ เป็นภาษาบาลี คำ
ว่า ฤทธิ์ ก็แปลว่าความสำเร็จ เพียงแต่เป็นภาษาสันสกฤต
เท่านั้น คงเป็นเพราะภาษาไทยมีคำน้อย นับแต่โบราณกาล
มาแล้ว คนไทยใช้แปลภาษาบาลีเป็นภาษาสันสกฤต เรา
จึงมีคำในลักษณะที่เป็นคำซ้ำความ เช่น ป่ามหาวัน สวน
ลุมพินีวัน

กรอบของการกระทำที่ท่านเรียกว่าเป็นอิทธิฤทธิ์ คือ
ความสำเร็จอย่างพิเศษ ล้วนเป็นผลที่เกิดจากกุศลกรรม
ระดับต่าง ๆ ท่านจำแนกไว้เป็น ๑๐ ประการ คือ

๑๖ พระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์

๑. ฤทธิ์แสดงได้ด้วยอิชฺฐาน เช่นการอิชฺฐานให้คนคนเดียวเป็นคนมาก ๆ

๒. ฤทธิ์แปลงรูปคนต่าง ๆ จากคนเดียวเป็นหลายคน อยู่ในอิริยาบถแตกต่างกัน

๓. ฤทธิ์สร้างรูปมีใจครอง ได้แก่การนิรมิตรกายอื่นจากกายนี้ให้เป็นสิ่งมีรูปสำเร็จด้วยใจที่เรียกว่า มโนมยิทธิ ฤทธิ์ทางใจ

๔. ฤทธิ์ป้องกันได้ด้วยญาณ ได้แก่ความสำเร็จอันเกิดแก่ท่านที่เป็นคนพิเศษ โดยเฉพาะท่านที่เป็นปัจฉิมภวิกษัตริ์ คือท่านที่เกิดมาภพสุดท้าย ตราบใดที่ท่านยังไม่บรรลุมรรคผลเป็นพระอรหันต์ จะไม่มีอันตรายอันใดทำอันตรายแก่ท่านได้

๕. ฤทธิ์ที่ป้องกันได้ด้วยสมาธิ เป็นคุณพิเศษที่สืบเนื่องมาจากการเจริญกรรมฐานประเภทสมถ ก่อนสมาธิหรือหลังจากออกจากสมาธิ เช่นฤทธิ์ที่ป้องกันพระสารีบุตรที่ถูกยักษ์ตี ท่านสัญญาชีวะถูกนายโคบาลเอาไฟครอก ท่านชาณุกอณทัตฺถุญะที่ถูกโจรนี้กว่าต่อไม้ นางอุตราอุบาสิกาที่ถูกรดด้วยน้ำมันร้อนจัดแต่ไม่เป็นอันตราย เป็นต้น

๖. ฤทธิ์พระอริยเจ้า ได้แก่การทำใจของพระอริยบุคคล ไม่รักไม่ชังในอารมณ์ทั้งปวง ประกอบด้วยฉฬังคุเปกษา ไม่ดีใจไม่เสียใจ วางเฉยในคน สัตว์ สิ่งปฏิกูล

๗. ฤทธิ์เกิดแต่ผลแห่งกรรม เช่น การบินได้ของนก การอยู่ใต้ดินของไส้เดือน การเหาะได้ของเทวดา การเกิดมาแล้วเดินได้เลยของสัตว์เป็นอันมาก เป็นต้น

๘. บุญฉวยโต อิทธิ ฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากอำนาจแห่งบุญ ตามปกติเรามักเรียกว่า บุญญฤทธิ์ เช่น ฤทธิ์ของพระเจ้าจักรพรรดิ ความสำเร็จอย่างน่าอัศจรรย์ของผู้มีบุญทั้งหลาย จนนำไปสู่ความคิดที่เรียกว่า แข่งเรือแข่งพายแข่งได้ แข่งบุญวาสนาแข่งไม่ได้ บุญมีแต่กรรมบัง วาสนาไม่เทียมเทียบกันยาก เป็นต้น

๙. วิชขามยา อิทธิ ฤทธิ์ที่สำเร็จด้วยวิทยา เช่น วิทยากรร่ายมนต์แล้วสามารถเลื่อนลอยไปในอากาศ หรือ กำบังกายของนักไสยศาสตร์ ความสำเร็จด้วยวิทยาการต่าง ๆ ในปัจจุบัน ที่สามารถสร้างสรรค้งานน่าอัศจรรย์ เช่น เครื่องบิน คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น

๑๐. อธิฉนตเถน อิทธิ ฤทธิ์ที่สำเร็จด้วยการลงมือ ประกอบกระทำ ได้แก่ การเรียนศิลปวิชาการใด ๆ แล้วสามารถพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถจนมีความชำนาญในดานนั้น ๆ สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพสร้างฐานะของตนได้

พึงสังเกตว่า ฤทธิ์ที่สำเร็จส่วนมากจะเป็นผลของบุญ ความดี การเจริญสมาธิ จินตมึคฤณภาพมากพอ ท่านจำแนก

คุณธรรมภายในจิตของท่านเหล่านั้นว่า หากมีความบกพร่อง
แม้เพียงอย่างเดียว ก็ไม่อาจแสดงฤทธิ์เช่นนั้นได้ คุณภาพ
จิตที่สำคัญคือ

๑. มีศีล กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม บริสุทธี

๒. ไม่หวั่นไหวไปตามอารมณ์ที่มากระทบจากภายนอก
คือไม่มีความยินดียินร้ายเวลาตาเห็นรูป หูฟังเสียง เป็นต้น

๓. สมบูรณ์ด้วยสติ สัมปชัญญะในอิริยาบถทั้งปวง

๔. ไม่พอใจ ติดใจในความหรรษา ฟุ้ง่า ฟุ้งเฟ้อใน
การดำรงชีวิต ไม่มีภาระมาก

๕. จิตไม่ถูกกัณฑ์รุมด้วยอารมณ์ที่เกิดจากอกุศลวิตก ใจ
สงบจากนิ वर्ณธรรมทั้ง ๕ คือ กามฉันท์ พยาบาท ถีนมิทตะ
อุทธัจจกุกกุกจะ วิจิกิจฉา

๖. ใจไม่ห่างไกลจากฌาน สมาบัติ สามารถสงบใจได้
เสมอ

จากคุณสมบัติเหล่านี้พึงสังเกตว่าจิตของคนเหล่านั้นได้
พัฒนาไปตามโครงสร้างของศีล สมาธิ ปัญญา แต่เป็น
คุณสมบัติระดับสามัญชนที่เจริญสมาธิมา ที่ท่านเรียกว่า

โลกียอภิปัญญา คือความรู้้อย่างสูงในชั้นของชาวโลก

ในขณะที่เดียวกันความสมบูรณ์ของฤทธิ์เหล่านั้นบาง
อย่าง เป็นระดับโลกุตตรอภิปัญญา จิตใจของท่านที่เป็นปุถุชน
ที่ได้อภิปัญญา สามารถสงบความโลภ ความโกรธ ความหลง

ในระดับสมาธิ ฌาน จนถึงสมาบัติ จึงเลยชั้นของความเป็น
ไสยศาสตร์ทั่ว ๆ ไป แต่ถ้ายังเป็นโลกียะอยู่คงไม่รอดพ้น
จากอาการของสี่ลพตปรามาส ที่พระพุทธเจ้าทรงบรรลุสมัย
ที่ทรงศึกษาอยู่ในสำนักของท่านอาจารย์ดาบส กาลามโคตร
และอุทกดาบส รามบุตร ในขณะที่เดียวกันฤทธิ์เหล่านี้เป็นอัน
มากที่สามารถแสดงไว้ในระดับของ มายาวี จินตามณี
ไสยศาสตร์บางอย่าง ในขณะที่ฤทธิ์บางอย่างเป็นวิบากกรรม
คือความสำเร็จด้วยกำเนิดของคน สัตว์เหล่านั้น เราไม่อาจ
หาคำอธิบายที่สมเหตุสมผล โดยไม่มีใครคัดค้านได้ เพราะ
นั่นคือ กรรมโยนิ มีกรรมเป็นกำเนิด กัมมพันธ มีกรรมเป็น
เผ่าพันธุ์ กัมมปฏิสรโทษ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย

มีคนเป็นอันมากที่สำเร็จด้วยการฝึกปรือของคนเหล่านั้น
นั้น ในปัจจุบัน จากฤทธิ์ที่งมงายที่นำมาเรียงให้ดูตามลำดับ
สำหรับท่านเหล่านั้นแล้วเป็นการกระทำตามปกติธรรมดา
เพียงแต่เป็นเรื่องไม่น่าเชื่อ เป็นเรื่องอัศจรรย์ สำหรับคนอื่น
เท่านั้นเอง

คำว่า ปาฏิหาริย์ คืออะไร ?

คำว่า ปาฏิหาริย์ เป็นผลมาจากบารมีธรรมในอดีต
ผสมกับความเพียรพยายามปฏิบัติ พัฒนาในปัจจุบัน ถึงจุด
หนึ่งท่านเหล่านั้นได้สัมผัสจากปัจจัย ๒ ประการหลักนั้น

๒๐ พระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์

แสดงออกมาในรูปหน้าที่ น่าฉงน น่าอัศจรรย์สำหรับคนอื่น
กรอบของปาฏิหาริย์สะท้อนจากของพระพุทธเจ้า ๓ ประการ
คือ ๑. อิทธิปาฏิหาริย์ แสดงฤทธิ์ได้เป็นอัศจรรย์ ตาม
ประเภทของฤทธิ์ที่กล่าวไว้ตอนต้น

๒. อาเทศนาปาฏิหาริย์ รู้ใจคนทนายใจคนได้อย่าง
อัศจรรย์ เป็นผลของการปฏิบัติพัฒนาจิตมาตามโครงสร้าง
ของศีล สมาธิเป็นหลัก บางแห่งเราจะพบคำว่า เจโตปริย
ญาณ ปรีชาญาณหยั่งรู้ใจของคนอื่น คุณสมบัติเหล่านี้จึง
เรียกได้ทั้ง ปาฏิหาริย์ อภิญญา วิชา ญาณ

๓. อหุสาสนีปาฏิหาริย์ คำสอนเป็นอัศจรรย์ คืออะไร
ที่ทรงสอนไว้อย่างไร ใครทำไปตามที่ทรงแสดงไว้ ผลจะเกิด
ขึ้นตามสมควรแก่เหตุ นั้น ๆ เสมอ เช่น สติ สัมปชัญญะ เป็น
ธรรมที่มีอุปการะมาก คนจำเป็นต้องมีต้องใช้ในทุกกรณี
เพียงแต่ต้องใช้มากหรือน้อยเท่านั้น แต่การมีต้องมีให้มากไว้
เพื่อสามารถใช้ได้ตามสมควรแก่กรณีภารกิจที่ต้องจัดต้องทำ
ในฐานะนั้น ๆ

กรณีของปาฏิหาริย์ ในแง่ของความเป็นจริงหาพูดใน
ฐานะของไสยศาสตร์ไม่ เพียงแต่ว่าการกระทำบางอย่างของ
ไสยศาสตร์ อาจจะไปคล้ายคลึงกับอิทธิปาฏิหาริย์บาง อย่าง
อาเทศนาปาฏิหาริย์บางอย่าง หากเป็นเช่นนี้ผู้ศึกษาจะต้อง
พินิจพิเคราะห์ไปตามสมควรแก่กรณี

อภินิหาร หมายความว่าอย่างไร ?

อภินิหาร ตามปกติแล้วท่านเรียกเต็มๆตามสำนวนบาลีว่า กตาทิหารโระ แปลว่า ผู้มีบุญญาธิการที่ได้กระทำสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน จนสามารถสำแดงอาการโดดเด่นเป็นพิเศษ อาการที่ปรากฏบางอย่างจึงเป็นบุญญาโตอิทธิความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากบุญญาอนุภาพ จนกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่า อจินไตย คือไม่อยู่ในวิสัยที่ใครจะคิดคาดเดาเอาได้ว่า เป็นอย่างไรอย่างนี้ พระพุทธเจ้าทรงแสดง อจินไตย คือ ข้อที่คนไม่อาจรู้ได้ด้วยความคิด ใครซึ่คิดเรื่องเหล่านี้มาก ๆ อาจะกลายเป็นคนบ้าไปได้ มี ๔ ประเภทด้วยกัน คือ ๑. อิทธิวิสัย วิสัยของท่านมีฤทธิ์ประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

๒. กรรมวิปากวิสัย วิสัยของกรรมและผลแห่งกรรม

๓. พุทธวิสัย วิสัยของพระพุทธเจ้า ที่สามัญชนไม่อาจหยั่งได้ว่าอะไรเป็นอะไร ทำไม เพราะเหตุใด

๔. โลกจินตา ความคิดเรื่องโลก เช่น ความเป็นมาของโลก โลกนี้ใครสร้าง สร้างอย่างไร สร้างกับอะไร สร้างเมื่อไร เป็นต้น

อาการของอภินิหาร จึงอาจจะออกมาในรูปของ อจินไตย ๓ ประการข้างต้น ในกรณีที่เป็นผลของบุญบารมีของท่านเหล่านั้น จนสำแดงอะไรออกมาแล้วคนไม่อาจหา

คำตอบได้ว่าทำไม เพราะเหตุใด จนมีคนบางพวกที่ตัดสินใจ โดยพื้นฐานความคิดธรรมดาของตน เอาตนเองเป็นฐานในการตัดสินใจว่า เมื่อตนเป็น ทำ มีอย่างนั้นไม่ได้ คนอื่นก็ไม่ควรเป็น มี ทำอย่างนั้นได้เช่นกัน ลักษณะของอภินิหารหรือ กตานิหาร เช่น

เจ้าชายสิทธัตถะ ประสูติมาแล้วทรงดำเนินด้วยพระบาทได้ ๗ ก้าว

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตอนประสูติใหม่ ๆ พระประยูรญาติเห็นเป็น ๔ กร จนมีความเชื่อว่าทรงเป็นพระนารายณ์อวตารลงมา กาลต่อมาทรงแสดงบุญญาธิการให้ปรากฏจนกลายเป็นมหาราชพระองค์หนึ่ง

เด็กชายสิน (พระเจ้าตากสินมหาราช) ในขณะที่เป็นเด็กวัด อาจารย์ลงโทษนำไปมัดไว้ที่บันไดทำน้ำ อาจารย์ลืมไป แต่พอน้ำขึ้นมาถึงคอเด็ก บันไดขนาดใหญ่ก็หลุดลอย เด็กนอนสบายอยู่บนบันได ไม่มีปัญหาอะไรเลย

การเดินทางเรือของพระยาวชิรปราการ จากจังหวัดจันทบุรี ผ่านมาที่จังหวัด เดินทางอย่างไรที่กองทัพพม่าไม่ได้ระแคะระคายเลย กว่าจรรู้ตัวกองทัพก็มาถึงค่ายเสียแล้ว

หากเราติดตามพระราชภาระของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาตลอดจะพบว่า มีเป็นอันมากที่แสดงให้เห็นถึงอภินิหาร หรือที่เรามักใช้คำว่า กฤตดาภิหาร แสดงถึง

บุญญาธิการที่ไม่อาจจะปิดกันขัดขวางได้ ความสำเร็จเป็นอันมากที่ยากต่อการทำความเข้าใจ เพียงแต่เห็นได้ชัดเจนว่าไม่ใช่เรื่องสามัญ

ความเจริญก้าวหน้าของ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เราจะเห็นว่า หากเรามองย้อนประวัติศาสตร์จากสุโขทัยเป็นต้นมา สังคมไทยยังไม่เคยมีสตรีธรรมดาคนหนึ่ง ที่พัฒนาตนเองขึ้นไปเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งประเทศ แม้จะไม่ถึงกับกล่าวได้ว่าทุกคน แต่สามารถยืนยันได้ว่าคนไทยจำนวนมาก ในขณะที่สามารถเป็นพระชนนีของพระมหากษัตริย์ผู้มีพระคุณอันประเสริฐถึง ๒ พระองค์ ผลเหล่านี้ที่เริ่มมาจากการเป็นเด็กกำพร้าคนหนึ่งที่กำลังมาอยู่ในจุดสุดยอดอย่างนี้ ที่คิดไทยเรากล่าวไว้ว่า แข่งเรือแข่งพายแข่งได้ แข่งบุญแข่งวาสนาแข่งไม่ได้ และนี่คือส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากอภินิหาร คือบุญญาธิการที่ทรงสร้างสมอบรมมาตลอดกาลยาวนาน

จากตัวอย่างที่ยกมาไม่ว่าจะเป็น อธิธฤธี ปาฏิหาริย์ อภินิหาร หรือ กตภาณินิหาร ไม่ใช่เรื่องพิเศษอะไรสำหรับท่านเหล่านั้น แต่กลายเป็นเรื่องน่าทึ่ง น่าอัศจรรย์ สำหรับคนที่ไม่สามารถทำอย่างท่านเหล่านั้น เพราะทั้งหมดเป็นผลเกิดมาจากความดีของแต่ละท่านที่สำแดงออกมาตามกระบวนการของกรรม ที่สามารถหาความรู้ความเข้าใจจากชีวิตของ

คน เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะจากชีวิตของ
คนประเภทอัจฉริยะ ทั้งที่เป็นคนไทยและคนต่างประเทศ

ประสบการณ์เกี่ยวกับอิทธิปาฏิหาริย์

จากหลักฐานต่าง ๆ ที่กล่าวมาในตอนต้นจะเห็นได้ว่า
หากจะมองกันเรื่องระดับของอิทธิปาฏิหาริย์ตามความหมาย
จริงดังกล่าวนั้น ไม่ใช่เรื่องที่ใครจะพบเห็นได้ง่าย เพราะหาก
สามารถพบเห็นกันได้ง่าย ๆ ก็ไม่ใช่เป็นเรื่องของอิทธิ
ปาฏิหาริย์แล้ว แต่หากจะมองระดับของ พุทธปนไสย ใน
รูปของความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ ตามที่คนบางพวกมอง
กันจะสามารถศึกษาติดตามได้ และทุกคนสามารถนำเอา
ประสบการณ์ที่น่าทึ่ง อัจฉริยะของตนเองมาแล้วสู้กันฟังได้
เกือบจะทุกคน หากท่านเหล่านั้นมีความสนใจรอบของคำ
ว่า ไสยศาสตร์ พุทธปนไสย อิทธิ ฤทธิ์ ปาฏิหาริย์บางระดับ
มายากล จินตมณี เวทมนตร์คาถา

สิ่งที่ชาวพุทธควรปฏิบัติคืออะไร ?

การมองปัญหาทั้งหลายในแง่ของความเป็นพุทธนั้น
ควรจะทำความเข้าใจตนเองให้มีหลักในการมองปัญหาต่าง
ๆ ที่ท่านใช้คำว่า **ตามความเป็นจริง** และในความเป็นจริง
นั้นจะมีความลดหลั่นกันไปในด้านของความเป็นสมมติสัจจะ

สิ่งที่ชาวพุทธควรปฏิบัติคืออะไร ? ๒๕

คือ ความจริงระดับสมมติกัน การมองคนในความเป็นคนเป็น สัตว์นั้น ประเด็นสำคัญจะต้องยอมรับนับถือสถานะของคน ตามที่เขาเป็น โดยอาศัยพื้นฐานประการแรก คือ

๑. คน สัตว์ทั่วไปจะต้องมองเขาด้วยความเมตตา คือ มีความรัก ความปรารถนาดีต่อเขาเหล่านั้น พร้อมทั้งจะแสดง ออกทางการกระทำ คำพูด ความรู้สึกนึกคิด ต้องการที่จะ เห็นคน สัตว์เหล่านั้นมีความสุขความเจริญตามสมควรแก่ สถานะ จุดใดที่ตนสามารถช่วยได้ก็พร้อมจะช่วย

๒. มองคนที่ประสบปัญหาด้วยความกรุณา มีความ พร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลตามสมควรแก่กรณี ที่ตนสามารถ จะช่วยได้ แม้ไม่อาจทำอย่างนั้นได้ ก็ทำใจให้ไม่คิดซ้ำเติม คนอื่นที่ประสบความทุกข์ ก็เชื่อว่าเป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมที่ ควรระดับหนึ่งแล้ว

๓. สามารถทำใจของตนให้วางเฉย ไม่ดีใจเสียใจใน ความพิบัติเดือดร้อนของคนอื่น นั่นคือ ไม่ปล่อยให้ความรู้สึกอคติ คือความลำเอียงอย่างใดอย่างหนึ่งครอบงำใจ

จากหลักการตรงนี้ จะพบว่า คนที่ยังไม่อาจสลัดตนเอง ออกจากพันธนาการของไสยศาสตร์ จะเป็นระดับใดก็ตาม เป็นคนที่ควรแก่กรุณาสงสารเขา ไม่ควรไปซ้ำเติม เบียดเบียนเขาด้วยการพูด หรือการกระทำในลักษณะของ การดูหมิ่น

พัฒนาการทางจิตตามหลักพระพุทธศาสนานั้น ใครก็ตามที่สามารถปฏิบัติพัฒนาตนเองได้ในระดับใดระดับหนึ่ง เช่น สามารถเลิกดื่มสุราได้ เลิก สูบบุหรี่ได้ ไม่มัวลุ่มอบายมุขทุกชนิด รักษาศีล ๕ ได้ เจริญสมาธิจนจิตเป็นสมาธิได้ เป็นต้น เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผลทางจิตของคนเหล่านั้นที่เขาได้รับเฉพาะตัวเอง ประเด็นที่ย้อนกลับมายืนยันความมีธรรมะของท่านเหล่านั้นคือ

ท่าทีของเขาที่มีต่อคน ซึ่งไม่อาจทำได้ตามที่เขาทำ เขาเป็นได้ตามที่เขาเป็นว่า เขามีความรู้สึกต่อคนเหล่านั้นอย่างไร?

หากมีความคิดในทำนองดูหมิ่นเขา ยกตนข่มท่าน ย่อมแสดงว่า คนเหล่านั้นหาได้รับผลของธรรมปฏิบัติเหล่านั้นจริงไม่ เขาทำได้เพียงลดโลภในสิ่งเสพย์ แต่กลับมีมานะไม่พอใจในคนที่ทำไม่ได้ของตนทำ แสดงว่าจิตไม่ได้พัฒนาอะไรไปเลย ทำนองล้างบ้านที่สกปรกด้วยโคลน ความสะอาดที่แท้จริงจึงไม่มี แต่ถ้ามองคนที่ไม่อาจทำอย่างที่ท่านทำ เป็นอย่างที่ท่านเป็นด้วยความเข้าใจ เห็นใจ อภัย อดทน รอคอย วุฒิภาวะของเขาด้วยความเมตตากรุณา เพื่อให้เขาได้สัมผัสผลจากธรรมปฏิบัติตามที่ตนได้สัมผัส ในโอกาสต่อไป

สูตรนี้เป็นสูตรสากลสำหรับคนที่ปฏิบัติธรรมจริง ๆ ตามโครงสร้างของพระพุทธคุณ ๓ ประการตามลำดับการ

สิ่งที่ชาวพุทธควรปฏิบัติคืออะไร ? ๒๗

เกิดคือ ปัญญา บริสุทธิ์ กรุณา นั่นคือ

พระพุทธเจ้าทรงสมบูรณ์ด้วยพระปัญญาที่ทรง
ตรัสรู้ จัดเป็นพระปัญญาคุณ

จากความสมบูรณ์ของปัญญา ทำให้กิเลสประเภท
ต่าง ๆ หมดจากพระทัยของพระองค์อย่างสมบูรณ์ ที่ท่าน
มักใช้คำว่า จิตหลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลาย ไม่ถ้อยมั่นด้วย
อุปาทาน

ทำให้พระทัยของพระองค์เข้าถึงความสุข ความสงบ
ความเย็น ทำให้เกิดพระมหากรุณาต่อสรรพสัตว์ ต้องการ
เห็นสรรพสัตว์ได้สัมผัสคือความสุข ความสงบ ความเย็น
อย่างที่ทรงสัมผัส จึงทรงสั่งสอนสัตว์โลก โดยไม่คำนึงถึง
ความเหนื่อยยากลำบากส่วนพระองค์

ดังนั้น คนที่มีธรรมะจริงจะต้องมองคนอื่น สัตว์อื่นด้วย
ความเมตตา กรุณาเป็นสำคัญ อย่างน้อยที่สุดจะมองด้วย
ความรักฉันญาติ มิตร เพื่อนร่วมทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วย
กัน อย่างที่เราแผ่เมตตาต่อสรรพสัตว์ว่า สัตว์ทั้งหลายทั้ง
ปวงจงเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีภัย เป็นต้นนั่นเอง

การมองเรื่องไสยศาสตร์ที่ปนอยู่ในสังคมพุทธ จะต้อง
ยอมรับในธรรมชาติธรรมดาตั้งกล่าวข้างต้น เหมือนเด็กจะ
ต้องเล่นตุ๊กตา คนแก่ เด็ก คนป่วย เดินต้องเกาะราวบันได
แต่หาไม้ใครเล่นตุ๊กตา เกาะราวบันไดเสมอไปไม่

การมองพระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์ สามารถสะท้อนมาจากระดับการจัดการศึกษาของโลก ในแง่ของความเป็นจริงแล้วถ้าเป็นไปได้ การศึกษาระดับอนุบาล ประถมไม่ควรมีสาระแก่นสารอะไร แต่ถ้าถามว่ายกเลิกเสียเลยได้ไหม ? ตอบว่าไม่ได้

การศึกษาทุกกรณี จึงต้องทำไปตามลำดับของเนื้อหาวิชา โดยให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะของนักเรียนเป็นสำคัญ ใคร ๆ ไม่อาจจัดการการศึกษาในรูปแบบของการก้าวกระโจนไป ตามที่เราต้องการได้ การศึกษาเราอาศัยนักเรียนเป็นฐานของการจัดฉันใด การมองปัญหาเรื่องพระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์ก็มีลักษณะเดียวกัน

ชาวพุทธจะต้องตระหนักในเนื้อหาสาระของพระธรรมคุณ ตามที่เรานำมาสวดสาธยายกัน ๖ บท เมื่อเราแยกออกเป็นตามโครงสร้างของพระสังฆธรรม ๓ ประการ คือ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ จะพบว่า

พระธรรมคุณบทว่า สุวากุขาโต ภควตา ธมฺโม และ อกาลิโก เป็นการประกาศสถานะของพระธรรมว่า เป็นพระธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ดีแล้ว ไม่ขึ้นอยู่กับการกาลเวลา แต่ประการใด คือทรงแสดงไว้อย่างไรก็คงเป็นอย่างนั้นไม่เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

เอหิปสฺสโก เป็นธรรมที่ควรแก่การเชิญชวนชักชวนให้

สิ่งที่ชาวพุทธควรปฏิบัติคืออะไร ? ๒๙

มาศึกษา พิจารณา ตรวจสอบว่าเป็นจริงตามที่ทรงแสดงไว้
หรือไม่ อันเป็นส่วนของพระปริยัติสังฆธรรม

โอปนยโก ควรน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติตามสมควร
แก่องค์ธรรมเหล่านั้น อันเป็นส่วนของพระปฏิบัติสังฆธรรม

สนหิฏฐิโก อันผู้บรรลุจะพึงเห็นได้เอง และ **ปัจจุตต**
เวทิตพฺโพ **วิญญูหิ** อันวิญญูชนจะรู้ได้เฉพาะตน เป็นส่วน
ปฏิบัติสังฆธรรม

หรืออาจมองง่าย ๆ ว่า ปริยัติเหมือนการเรียนวิธีปรุง
อาหาร ปฏิบัติสังฆธรรม เหมือนการปรุงอาหารตามที่เรียน
มาแล้วรับประทาน ปฏิเวธสังฆธรรม เหมือนความอิมที่ใคร
กินคนนั้นเท่านั้นเป็นคนอิม คนอื่นจะอิมแทนไม่ได้

ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่

**เมื่อเรามีกินจนอิมแล้ว เรามีความรู้สึกต่อคนที่เขา
ไม่ได้กินอย่างไรต่างหากเล่า**

เนื่องจากพระพุทธศาสนาเป็นกรรมวาที กล่าว
สรรเสริญการทำความดี การไม่ทำความชั่ว ยามที่ต้องเกี่ยว
ข้องกับคนอื่นที่เขายังทำความชั่ว ต้องมองเขาด้วยความ
สงสาร พยายามหาโอกาส วิธีการที่จะแนะนำชักชวนให้เขา
เลิกละความชั่ว หากตนทำความดีจนได้รับผลแห่งความดี
ก็ให้เกิดสงสารต่อคนที่ยังไม่ได้รับผลอย่างที่ตนได้รับ ชวน
เขาให้ทำความดีตามที่ตนได้ทำแล้วได้รับผลด้วย

การดำว้าโจมตีคนที่ยังมีความคิด การกระทำ ความ
เชื่อระดับพุทธปนไสยในสังคมไทยนั้น ทำกันมานานเหลือ
เกินแล้ว ปรากฏว้าหาม่มีการเปลี่ยนแปลงอะไรได้ม่ เช่น
เราม่มีการโจมตีคนที่นับถือศาลพระภูมิ นับแต่ศาลพระภูมิ
ทำด้วยเสาไม้ระแนง โจมตีกันจนศาลพระภูมิราคาเป็นล้าน
ทำแบบปราสาทไปแล้ว กลายเป็นธุรกิจสร้างควมร้ารวย
ให้แก่คนสร้าง คนทำพิธี ในการสร้างศาล การชนส่ง และ
อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างศาล การทำพิธี การเคารพ
นับถือศาลพระภูมิ เป็นต้น

สาระตถะของการเผยแผ่ศาสนาที่สำคัญ คือ

อนุปวาโท การม่กล่าวร้าย

อนุปมาโต การม่ทำลายใครเป็นสำคัญ

ใครก็ตามที่คิดจะแก้ปัญหาเรื่องไสยศาสตร์ ต้องเริ่ม
ที่ตนเองให้ได้ก่อน เพราะในแง่ของความป็นจริงแล้วการ
ศึกษา การปฏิบัติธรรม การเปลี่ยนแปลงแก้ไขอะไรอย่างไร
ก็ตาม ต้องเกิดจากสำนึกของคนแต่ละคนแล้วลงมือจดเว้น
ปฏิบัติไปตามสมควรแก่กรณีของอกุศล กุศล ที่เมื่อทำเช่น
นั้นแล้ว จะเกิดผลในทางเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีความดีงาม
เพิ่มขึ้น อันเป็นกระบวนการของกรรมดังกล่าวแล้ว

ท่าทีของชาวพุทธต่อไสยศาสตร์ ควรจะเป็นอย่างไร ?

ข้อนี้ต้องเข้าใจความจริงว่า ธรรมดาโลกนี้มีมืดก็มีสว่าง ในขณะที่เดียวกันย่อมมีอากาศที่ขมุกขมัว สาง ๆ อรุณสายัณห์ ตามธรรมดาของโลก คนจะต้องตระหนักว่า ความชัดเจนในการทำอะไรก็ตาม จะต้องอาศัยแสงสว่าง และแสงสว่างที่จำเป็นยิ่งมีคุณค่ายิ่งคือ แสงสว่างแห่งปัญญา เพราะปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก ชีวิตที่อยู่ด้วยปัญญาเป็นชีวิตที่ประเสริฐสุด

คุณลักษณะเด่นเป็นเอกของความเป็นชาวพุทธ คือ

รู้ ตื่น เบิกบาน

ความรู้ที่ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญคือ รู้สิ่งนั้น ๆ ตามความเป็นจริงว่า อะไรเป็นบาป อะไรเป็นบุญ อะไรเป็นคุณ อะไรเป็นโทษ อะไรเป็นประโยชน์ อะไรไม่เป็นประโยชน์ พฤติกรรมที่เป็นไสยศาสตร์นั้น แม้พระพุทธรเจ้าจะไม่ทรงตำหนิ แต่ไม่ทรงยกย่อง เพราะทรงเข้าพระทัยความจริงตามธรรมชาติของสัตว์โลก ที่ยังถูกห่อหุ้มด้วยอวิชชามาก บ้าง น้อยบ้าง

พระพุทธศาสนาเน้นที่การใช้ชีวิตที่มีความคุ้มค่าเป็นสำคัญ เพราะสาระที่แท้จริงของชีวิตไม่ได้อยู่ที่คนมีชีวิตอยู่นานเท่าไร?

แต่ท่านให้ความสำคัญแก่การใช้ชีวิตในแต่ละวันเป็นสำคัญ สาระของการใช้ชีวิตที่จัดว่า แม้มีชีวิตเพียงวันเดียวก็จัดว่าเป็นคนที่ผ่านวันเวลาไปด้วยความเจริญ อันอำนวยผลให้มีความอยู่ดีมีสุขในขณะนั้น ๆ ในขณะต่อไป และในขณะต่อ ๆ ไป จุดเด่นในการใช้ชีวิตแบบพุทธ พระพุทธเจ้าทรงสรุปง่าย ๆ ว่า

**ประโยชน์จะเกิดขึ้นในทีใด ด้วยวิธีใด ๆ คนควร
ใช้ความพยายามในที่นั้น ๆ ด้วยวิธีนั้น ๆ**

ใช่ บางกรณีไสยศาสตร์อาจจะให้ประโยชน์ในรูปของขวัญ กำลังใจสำหรับคนที่ยังมีความเชื่อมั่นในเรื่องนั้นอยู่ วิธีคิดแบบพุทธคือให้มองดูว่า ขวัญกำลังใจตรงนั้นเกิดมาจากอะไร เกิดมาจากไสยศาสตร์ หรือ เกิดมาจากการรวมของจิตตนเอง ที่อาศัยความเชื่อในสิ่งนั้นเท่านั้น หากจะเปลี่ยนสิ่งที่ตนเชื่อเป็น พระรัตนตรัย พลังภาพที่จะเสริมสร้างขวัญกำลังใจจะมากกว่าไสยศาสตร์จนไม่อาจประมาณได้ แล้วทำไมเล่าจึงต้องเสียเวลาของชีวิต ผ่านกาลเวลาที่ทำให้เราแก่ไปตามลำดับ ด้วยการสนใจให้ความสำคัญแก่ไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์แห่งความหลับ อันเป็นการขัดแย้งกับความเป็นผู้ตื่น ซึ่งเป็นคุณลักษณะของความเป็นชาวพุทธ

**เรามีพระศาสดาเป็นอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
มีศาสนธรรมที่ถูกต้องสมบูรณ์**

ท่าทีของชาวพุทธต่อไสยศาสตร์ ๓๓

**ในขณะที่เรามีเพชรอยู่ในมือเช่นนี้ ทำไมจึงยังใช้
ตะกั่วอยู่เล่า**

แน่นอน นี่คือนิกที่ชาวพุทธควรมีต่อไสยศาสตร์ ต่อ
ตนเอง แต่สำหรับคนอื่นต้องมองด้วยเมตตา กรุณาตั้งกล่าว
หากอยู่ในวิสัยที่จะช่วยเขาให้ลด ละ เลิก ความเชื่อถือ การ
ปฏิบัติตนไปตามแนวของไสยศาสตร์ลงได้นั้นคือ

**กุศลเจตนา กุศลกรรมที่ควรแก่การ
อนุโมทนา และควรกระทำต่อเพื่อนมนุษย์
สำหรับชาวพุทธคุณภาพทั้งหลาย**